

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE KÂHTA'DA KADININ TOPLUMSAL
YAŞAMDAKİ YERİNE BİR ÖRNEK:**

FATO PAŞA

Mehmet Sabri Deniz

Tez Danışmanı

Doç. Dr. İbrahim Özcoşar

Mardin 2013

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
ÖNSÖZ	x
ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ	xii
Amaç	xii
Sınırları	xii
Kaynaklar	xii
Osmanlı Arşivleri	xii
Araştırma Eserleri	xiii
Sözlü Tarih	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xxv
KISALTMALAR LİSTESİ	xxvi
GİRİŞ	1
KADIN VE TARİH	1
Kadın ve Tarihyazımı	1
İslam Dünyasında Kadın	5
Emeviler Dönemine Kadar İslam Dünyasında Kadın	8
Emevilerden Osmanlıya İslam Dünyasında Kadın	10
Osmanlı'da Kadın	12

Kürtlerde Kadın.....	18
I. BÖLÜM: 19. YÜZYILDA KÂHTA	21
1.1. 19. Yüzyıla Kadar Kâhta.....	21
1.2. 19. Yüzyılda Kâhta'nın İdari Yapısı.....	21
1.3. Kâhta Kazası'na Bağlı Nahiyeler	23
1.3.1. Mirdês Nahiyesi	27
1.3.2. Ziravkan Nahiyesi	37
1.4. Cumhuriyet Dönemi Kâhta İdari Yapısı	38
1.5. Sosyo/Politik Yapı: Aşiretler.....	39
1.5.1. Gevoz Aşireti	39
1.5.2. Mirdês Aşireti	40
II. BÖLÜM: 20. YÜZYILIN BAŞINDA KÂHTA'DAKİ BAZI POLİTİK LİDERLER.....	42
2.1. Seferağazâde Osman Paşa.....	42
2.2. Odabaşızâde Mahmut Efendi.....	45
2.3. Haydarağazâde Hacı Ebuzer Ağa	46
2.4. Barsam (Bersom) Ağa.....	47
2.5. Fatma Hanım (Fato Paşa).....	48
III. BÖLÜM: FATMA HANIM'DAN FATO PAŞA'YA	57
3.1. Fatma Hanım - Seferağazâde Osman Paşa Husumeti'nin Nedenleri	57
3.1.1. Vergi Sorunu	57
3.1.2. Seferağazâde Osman Paşa'nın Aşağılayıcı Tavırları.....	58

3.1.3. Kişisel İhtiraslar	60
3.1.4. Sosyal ve Politik Nedenler	61
3.2. 20. Yüzyılın Başında Kahta'daki Aşiretler Arındaki Husumetler	62
3.3. Seferağazâde Osman Paşa'nın Fatma Hanım'dan Vergi Talebi.....	64
3.4. Sosyo-politik Bir Kavram: Rêz.....	65
3.5. Seferağazâde Osman Paşa'nın Fatma Hanım'a Yönelik Yaptırımları ...	66
3.6. II. Meşrutiyetin İlânı ve Taşraya Yansımaları.....	68
3.7. II.Meşrutiyet'in Fatma Hanım'ın Mücadelesine Yansıması.....	71
3.8. Fatma Hanım'ın Siverek'te Seferağazâde Osman Paşa Aleyhindeki Faaliyetleri	73
3.9. Fatma Hanım'ın Kâhta'da Seferağazâde Osman Paşa Aleyhindeki Faaliyetleri	78
3.10. Kadın Bir Paşa.....	95
3.11. Fato Paşa'nın Siyasi Kabiliyeti.....	99
SONUÇ.....	89
KAYNAKÇA	92
EKLER.....	100